

KRATKO-, SREDNJE- IN DOLGOROČNA PRIČAKOVANJA MLADIH GLEDE CENE BITCOINA

Doc. dr. Dejan Romih, Univerza v Mariboru, Slovenija

Doc. dr. Blaž Frešer, Univerza v Mariboru, Slovenija

Asist. Nejc Fir, Univerza v Mariboru, Slovenija

Povzetek: V tem članku analiziramo kratko-, srednje- in dolgoročna pričakovanja mladih glede cene bitcoina v ameriških dolarjih, pri čemer se v raziskavi omejujemo na študente ekonomije, ki so praviloma bolj finančno pismeni. Anketa na vzorcu 188 študentov ekonomije kaže, da so anketiranci bikovsko, ne pa tudi evforično razpoloženi glede cene bitcoina čez 12, 24 in 36 mesecev, kar je koristna informacija za kriptoanalitike. Raziskava je zanimiva zato, ker ponuja vpogled v stanje na tem področju.

Ključne besede: bitcoin, pričakovanje, vlagatelj

Cobiss: 1.04

1 Uvod

Pričakovanja ljudi imajo pomembno vlogo v (finančnem) gospodarstvu. To velja tudi za pričakovanja ljudi glede cene bitcoina (Halaburda idr., 2022; prim. Huberman, Leshno & Moallemi, 2019; Makarov & Schoar, 2019), katerega cena je po zmagi Donalda J. Trumpa na ameriških predsedniških volitvah novembra 2024 presegla 100.000 ameriških dolarjev. To je bila posledica njegove predvolilne obljube, da bodo Združene države Amerike (ZDA) postale prestolnica kriptosveta.

V tem članku analiziramo kratko-, srednje- in dolgoročna pričakovanja mladih glede cene bitcoina v ameriških dolarjih, pri čemer nas zanima, ali so mladi pozitivno (tj. bikovsko) ali negativno (tj. medvedje) razpoloženi glede cene bitcoina čez 12, 24 in 36 mesecev (tj. na kratki, srednji in dolgi rok).¹ S tem dopolnjujemo literaturo (v slovenskem jeziku) o pričakovanjih mladih glede cene bitcoina.

Čeprav so (finančni) mediji do nedavnega kriptovalute prikazovali kot nekakšen babbav, se je stanje na tem področju precej spremenilo (Caginalp & Caginalp, 2018; Halaburda idr., 2022; Huberman, Leshno & Moallemi, 2019; Leshno & Strack, 2020), mdr. tudi po zaslugi Wall Streeta (npr. borznih skladov). To je vplivalo na povečanje zanimanja ljudi (Halaburda idr., 2022), mdr. tudi mladih (npr. študentov), za vlaganje v kriptovalute. Izkazalo se je, da je za marsikoga izmed njih špekuliranje s kriptovalutami postalo nekakšen hobi, zaradi česar ta tema ni zanimiva samo za ekonomiste, ampak tudi za nekatere druge strokovnjake (npr. antropologe).

Ta članek je v nadaljevanju strukturiran tako, da ima še štiri poglavja. V poglavju 2 podajamo metode, v poglavju 3 rezultate, v poglavju 4 razpravo, v poglavju 5 pa sklep.

2 Metode

Podatke, ki jih uporabljamo v nadaljevanju tega članka, smo dobili z anketiranjem mladih, ki študirajo na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Anketo smo izvajali od 25. 11. 2024 do 6. 12. 2024, pri čemer smo uporabljali anketni vprašalnik, ki smo ga sestavili za potrebe raziskave (gl. priložilo). V tem obdobju smo anketirali 188 študentov ekonomije, od tega 71 moških

¹ Bitcoin smo izbrali zato, ker je največja kriptovaluta, o kateri se tudi v (finančnih) medijih največ govori in piše (Böhme idr., 2015; Halaburda idr., 2022).

(37,8 odstotka) in 117 žensk (62,2 odstotka). Povprečna starost anketirancev (moških, žensk) je bila 21,5 leta. Anketa je bila anonimna.

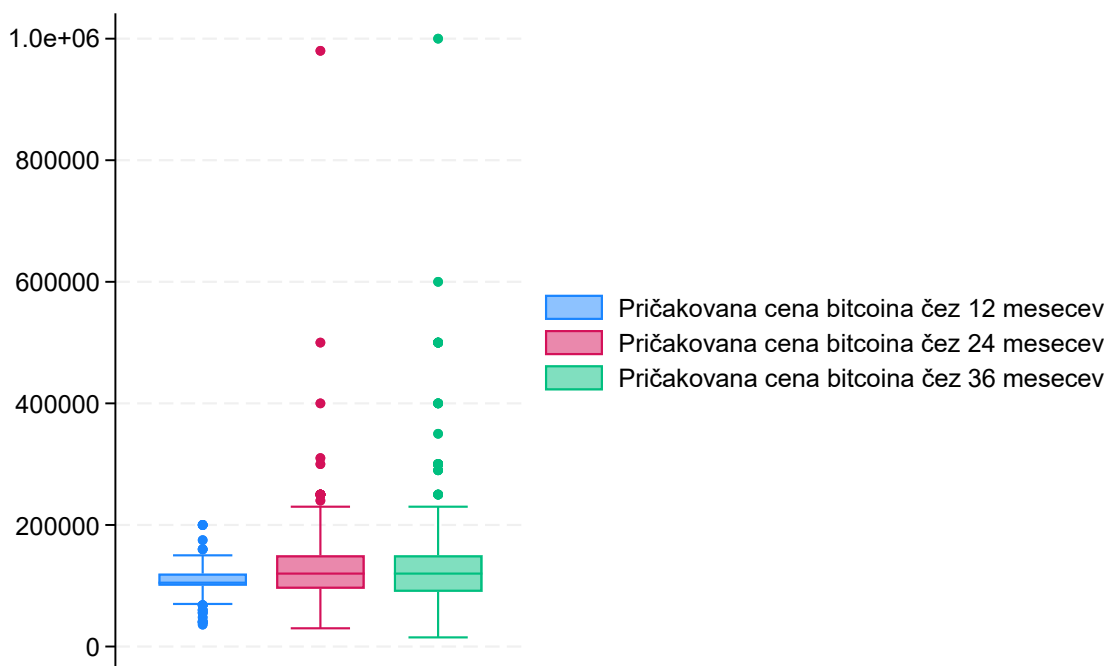
3 Rezultati

Najprej nas je zanimalo, koliko anketiranih študentov ekonomije vlaga v kriptovalute. Ugotovili smo, da v kriptovalute vlaga 58 anketiranih študentov (30,9 odstotka), od tega 36 moških (62,1 odstotka) in 22 žensk (37,9 odstotka). Od študentov, ki vlagajo v kriptovalute, jih 38 (65,5 odstotka) vlaga tudi v bitcoine, od tega 22 moških (57,9 odstotka) in 16 žensk (42,1 odstotka). To kaže, da so študenti ekonomije bolj nagnjeni k vlaganju v kriptovalute (bitcoine) kot študentke ekonomije, kar smo pričakovali glede na literaturo (Náñez Alonso idr., 2023). Iz pogovora s študenti ekonomije smo ugotovili, da so kriptovalute za marsikoga izmed njih dodaten vir zaslužka.

Potem nas je zanimalo, kolikšna je mediana (drugi kvartil) pričakovane cene bitcoina na kratki in srednji rok. Mediana pričakovane cene bitcoina čez 12 mesecev je 105.000 ameriških dolarjev, mediana pričakovane cene bitcoina čez 24 mesecev pa 120.000 ameriških dolarjev (gl. sliko 1). To kaže, da so študenti ekonomije bikovsko, ne pa tudi evforično razpoloženi glede cene bitcoina na kratki in srednji rok.

Nazadnje pa nas je zanimalo, kolikšna je mediana pričakovane cene bitcoina na dolgi rok. Mediana pričakovane cene bitcoina čez 36 mesecev je 120.000 ameriških dolarjev, kar potrjuje naše dosedanje ugotovitve.

Slika 1: Grafikon kvartilov pričakovane cene bitcoina v ameriških dolarjih čez 12, 24 in 36 mesecev

Vir podatkov: Lastni izračuni.

4 Razprava

Rezultati kažejo, da manj kot tretjina vseh anketiranih študentov ekonomije vlagaja v kriptovalute. Glede na to, da smo se v raziskavi omejili na študente ekonomije, ki so pripadniki generacije Z, smo pričakovali, da bo delež vlagateljev v kriptovalute med njimi nekoliko večji. Rezultati kažejo tudi, da so mladi, ki smo jih anketirali, pozitivno razpoloženi glede cene bitcoina čez 12, 24 in 36 mesecev, kar smo pričakovali glede na dogajanje na kriptotrgu v zadnjem času. Izkazalo se je, da imajo moški in ženske pozitivna pričakovanja glede cene bitcoina, ne popada pa jih evforija.

5 Sklep

Namen tega članka je bil analizirati pričakovanja študentov ekonomije glede cene bitcoina. Zanimalo nas je zlasti, ali so ti po zmagi Trumpa na ameriških predsedniških volitvah bikovsko razpoloženi, kar lahko vpliva na njihovo ravnanje in možnosti. Izkazalo se je, da so anketirani študenti pozitivno razpoloženi glede cene bitcoina. Glede na to, da v kriptovalute ne vlagajo samo študenti ekonomije, ampak tudi študenti drugih ved, predlagamo, da se vzorec razširi tudi na študente drugih fakultet, pri čemer bi bilo treba ugotoviti, ali med ekonomisti in drugimi strokovnjaki obstajajo

značilne razlike v pričakovanjih glede cene bitcoina. Predlagamo tudi, da se ugotovi, kateri dejavniki vplivajo na pričakovanja mladih glede cene bitcoina.

Literatura

Anderson, A.-M., & Kish, R. J. (2023). Buyer beware – the dark side of the bitcoin. *Journal of Financial Education*, 49(1), 123–138. <https://www.jstor.org/stable/48796906>

Náñez Alonso, S. L., Jorge-Vázquez, J., Arroyo Rodríguez, P., & Sastre Hernández, B. M. (2023). Gender gap in the ownership and use of cryptocurrencies: Empirical evidence from Spain. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 9(3), 100103. <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2023.100103>

Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*, 29(2), 213–238. <https://doi.org/10.1257/jep.29.2.213>

Caginalp, C., & Caginalp, G. (2018). Valuation, liquidity price, and stability of cryptocurrencies. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 115(6), 1131–1134. <https://www.jstor.org/stable/26507145>

Halaburda, H., Haeringer, G., Gans, J., & Gandal, N. (2022). The microeconomics of cryptocurrencies. *Journal of Economic Literature*, 60(3), 971–1013. <https://doi.org/10.1257/jel.20201593>

Huberman, G., Leshno, J. D., & Moallemi, C. (2019). An economist's perspective on the Bitcoin payment system. *AEA Papers and Proceedings*, 109, 93–96. <https://doi.org/10.1257/pandp.20191019>

Leshno, J. D., & Strack, P. (2020). Bitcoin: An axiomatic approach and an impossibility theorem. *American Economic Review: Insights*, 2(3), 269–286. <https://doi.org/10.1257/aeri.20190494>

Makarov, I., & Schoar, A. (2019). Price discovery in cryptocurrency markets. *AEA Papers and Proceedings*, 109, 97–99. <https://doi.org/10.1257/pandp.20191020>

Priloga: Anketni vprašalnik

Anketa o pričakovanjih glede cene bitcoina

Navodila: Najprej vpišite v prazna polja manjkajoče podatke, potem pa odgovorite na tri vprašanja. Anketiranje je anonimno.

Spol (M/Ž)	___
Starost (v letih)	___
Dodiplomski študent (DA/NE)	___
Vlagatelj v kriptovalute (DA/NE)	___
Vlagatelj v bitcoine (DA/NE)	___

Namig: Dne 25. 11. 2024 je bila cena bitcoina v ameriških dolarjih okoli 98.000 USD.

Kolikšna bo cena bitcoina v ameriških dolarjih čez 12 mesecev? (Zaokrožite na celo število.)	_____
Kolikšna bo cena bitcoina v ameriških dolarjih čez 24 mesecev? (Zaokrožite na celo število.)	_____
Kolikšna bo cena bitcoina v ameriških dolarjih čez 36 mesecev? (Zaokrožite na celo število.)	_____

Hvala za vaše sodelovanje!